

Circuit de la Catalunya Central

per a l'abordatge de la violència masclista

Introducció

Un nou marc legal

El 16 d'abril del 2009, el Govern de Catalunya va aprovar la *LLEI 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista*. Aquesta llei dona pes legal a tot un seguit d'actuacions que ja vénen desenvolupant-se a Catalunya des de fa temps amb l'objectiu d'eradicar aquesta mena de violència i, així mateix, assenta les bases per a l'establiment de noves i necessàries actuacions que afecta totes les administracions i agents socials implicats en l'abordatge de la problemàtica.

La [*Llei del dret de les dones a eradicar la violència masclista*](#) recull les actuacions que els poders públics catalans han de dur a terme contra la violència masclista i permetrà actuar de manera integral contra totes les formes d'aquesta violència i els àmbits en què es pot manifestar. La Llei ha posat al centre les dones com a subjectes de dret i la consideració que la violència masclista és una greu vulneració dels drets humans i llibertats fonamentals, així com un impediment per assolir la plena ciutadania, la seva autonomia i la seva llibertat.

El nou text legal, el primer que s'elabora a Catalunya per regular les actuacions contra la violència masclista, destaca perquè:

1. Aborda de forma integral totes les formes d'exercir aquesta violència i de tots els àmbits en què es pot produir.
2. Dóna molta importància a la prevenció i subratlla les mesures de sensibilització, prevenció i detecció precoç com a principis fonamentals en l'eradicació d'aquesta greu problemàtica social.
3. Regula la Xarxa d'atenció a les dones en situacions de violència masclista, tot definint cada servei, les funcions a desenvolupar, quina administració en té la competència i quines han de ser les beneficiàries.

Protocol marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista

En el desenvolupament d'aquesta Llei se situa el treball realitzat per l'Institut Català de les Dones, amb la col·laboració dels diferents departaments de la Generalitat de Catalunya, d'elaboració i consens del *Protocol marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista*. Aquest protocol ha de constituir el marc per a l'establiment de les noves pràctiques que a partir d'ara cal introduir en els diferents nivells d'atenció a les dones afectades per violència masclista, treballar en estratègies de prevenció, així com assentar les bases d'un veritable treball en xarxa.

Els Circuits Territorials d'abordatge de la violència masclista

Per a la consecució de les finalitats de la Llei, i per a l'extensió i normalització de les actuacions protocolàries plantejades, tant els poders públics com les institucions, els agents socials i els diversos serveis que entren en contacte amb aquesta realitat han de seguir els criteris d'actuació que s'han determinat de forma consensuada. I és en aquest sentit que des de la Generalitat de Catalunya, per mitjà de l'Institut Català de les Dones, es promou el desenvolupament de diversos circuits territorials per a l'abordatge de la violència masclista a Catalunya.

Els diferents territoris catalans han de comptar, doncs, amb els seus propis itineraris d'atenció a les dones que pateixen aquesta violència, els quals hauran d'estar íntimament coordinats en els seus distints nivells: local, comarcal, intercomarcal i nacional. És així com a finals del 2008 es va iniciar el treball a Terres de l'Ebre, mentre que el 2009 es va engegar el treball al Camp de Tarragona. A 2010 s'està iniciant el treball per a la formació de circuits territorials en diferents territoris, com són les demarcacions de Lleida i de l'Alt Pirineu i Aran. I és en aquest context que s'engega el **Circuit de la Catalunya Central per a l'abordatge de la violència masclista**, del qual, en el present document, us en mostrem les línies mestres.

En tota aquesta tasca és imprescindible realitzar un reconeixement als grups de dones i al moviment feminista, capdavanter en la creació de xarxes de suport a les dones. Així mateix, cal també destacar el desplegament de mesures dels ens locals i supralocals que han dut a terme tasques d'abordatge de la violència masclista superant, molts cops, l'àmbit competencial establert com a propi.

Suport professional per al desplegament del Circuit

Per garantir el desenvolupament i la qualitat del desplegament del Circuit de la Catalunya Central, així com per a millorar-ne l'efectivitat i eficàcia, l'Institut Català de les Dones compta amb la col·laboració activa d'entitats expertes en qüestions pròpies i específiques vinculades a l'abordatge professional de la violència masclista en diferents territoris (Dones amb Empenta i El Safareig), així com en l'anàlisi, coordinació i avaluació de programes interprofessionals (Spora).

Aquestes entitats estaran presents en totes les etapes inicials del procés de desenvolupament i desplegament del Circuit. En aquest sentit, podran ser consultades en tot moment per qualsevol persona implicada de forma directa o indirecta en el Circuit. De la mateixa manera, les persones professionals d'aquestes entitats podran cercar, en qualsevol moment, la col·laboració activa de les persones que han d'integrar el Circuit de la Catalunya Central i que són, al cap i a la fi, les qui faran possible el treball en xarxa per a l'abordatge de la violència masclista en aquest territori.

1. Objectius del Circuit

Objectius Generals

- 1 Contribuir decisivament a l'eradicació de la violència masclista a la Catalunya Central a partir d'un model d'intervenció que situï les dones com a subjectes actius de l'atenció.
- 2 Donar una resposta social i institucional integrada i satisfactòria a les dones afectades per violència masclista.
- 3 Establir una xarxa territorial i coordinada que vetlli pel desplegament i la millora d'un model d'intervenció integral, tot minimitzant la victimització secundària de les dones en situació de violència masclista.

Objectius Específics

1. Vetllar perquè els recursos que es posin a disposició de les dones afectades per violència masclista potenciïn la seva autonomia i no els generin noves dependències.
2. Generar un llenguatge compartit i fomentar una comprensió i una aproximació comunes al fenomen de la violència masclista per part dels diversos agents interdisciplinaris.
3. Implicar activament totes les institucions, organismes i agents socials del territori rellevants per a l'abordatge actiu de la violència masclista.
4. Implementar un model que faciliti l'emergència de diversos itineraris d'intervenció adaptats a les necessitats de cada dona i a les especificitats de cada professional i de cada territori. Aquest model ha de contemplar estratègies de prevenció, detecció, atenció i recuperació.
5. Definir les funcions dels serveis, els circuits de coordinació i els criteris de derivació, i fer-los públics per al conjunt de la xarxa, tot establint els mecanismes de coordinació i cooperació que permetin desplegar actuacions conjuntes i eficaces per part dels diversos organismes i agents socials implicats.
6. Facilitar al conjunt de professionals una formació específica i diversificada sobre el fenomen de la violència masclista.

2. Estratègies de desplegament del Circuit

El Circuit de la Catalunya Central s'obre a totes les institucions, agents socials i persones de diferents àmbits que intervenen -o hauran d'intervenir- en l'abordatge coordinat de la violència masclista. El Circuit es genera, doncs, davant la necessitat d'optimitzar la tasca desenvolupada parcialment des de diversos àmbits amb l'objectiu de completar una actuació finalista integral. En aquest sentit, cal establir mecanismes de coordinació per tal de connectar de forma fluïda àmbits tan diversos com poden ser el sanitari, el social, el policíac, l'educatiu, el judicial, l'associatiu, o el periodístic.

En coherència amb els objectius que el defineixen, el Circuit contempla el desenvolupament de les següents estratègies:

1. L'establiment d'una **Xarxa de Coordinació del Circuit de la Catalunya Central**, la qual estarà conformada per un seguit de **Comissions de diferent nivell**. Cadascuna d'aquestes Comissions tindrà unes funcions pròpies dins de la Xarxa, la qual actuarà com a dispositiu de gestió i qualitat del desplegament i funcionament del Circuit.
2. El desenvolupament d'un **Mapa de Recursos de la Catalunya Central** per a l'abordatge coordinat de la violència masclista.
3. El disseny i la implementació de **Plans Formatius Específics** per als diversos cossos professionals en relació a l'abordatge de la violència masclista.
4. L'establiment de mecanismes i Instruments d'Avaluació Continuada per a la millora contínua del model d'intervenció desplegat.

Mesa Institucional (MI). Està formada per màxims representants de diversos àmbits públics i socials del territori i ha de garantir el compromís polític i el suport institucional a la creació, desplegament i implantació del Circuit en el territori.

Comissió Tècnica (CT). Està formada per persones professionals de diversos esferes i àmbits disciplinaris i territorials. És l'òrgan gestor del Circuit de la Catalunya Central i és qui coordinarà els esforços necessaris, dissenyarà i redactarà els protocols necessaris i gestionarà les necessitats del Circuit.

Equips Comarcals (EC). Cada equip estarà format per persones professionals de diversos àmbits disciplinaris. Aquests equips són els que treballaran el dia a dia de la implantació territorial del circuit. Les persones d'aquests equips actuen com a agents de proximitat, assessorant personalment el conjunt de professionals de la seva comarca, vetllant perquè els protocols elaborats funcionin i derivant els casos supracomarcals a la Comissió Tècnica.

Agents de Proximitat (AP). Amb una periodicitat a concretar, tots els serveis d'atenció a les dones es trobaran presencialment dins els límits de la seva comarca per tal de *fer xarxa*, intercanviar informació, discutir casos concrets i facilitar el procés de coordinació entre la totalitat de recursos implicats.

Mesa institucional

La Mesa Institucional (MI) és el màxim òrgan de representació i decisió del *Circuit de la Catalunya Central per a l'abordatge de la violència masclista*. Les persones que en formen part han de ser màximes representants de les diverses institucions implicades en l'abordatge de la violència masclista a les comarques de la Catalunya Central.

Composició de la Mesa Institucional

- Delegació Territorial del Govern a la Catalunya Central
- Institut Català de les Dones a la Catalunya Central
- STD Acció Social i Ciutadania
- STD Cultura i Mitjans de Comunicació
- STD Educació
- STD Governació
- STD Interior, Relacions Institucionals i Participació
- STD Justícia
- STD Medi Ambient i Habitatge
- STD Política Territorial i Obres Públiques
- STD Salut
- STD Treball
- Regió Policial - Mossos d'esquadra
- Diputació de Barcelona
- Diputació de Lleida
- Consell Comarcal d'Osona
- Consell Comarcal del Bages
- Consell Comarcal de l'Anoia
- Consell Comarcal del Berguedà
- Consell Comarcal del Solsonès
- Ajuntament de Vic
- Ajuntament de Manlleu
- Ajuntament de Manresa
- Ajuntament de Igualada
- Audiència Provincial de Lleida
- Audiència Provincial de Barcelona

- Fiscalia de l'Audiència Provincial de Lleida
- Fiscalia de l'Audiència Provincial de Barcelona
- Fiscalia Àrea de Manresa i Igualada
- Divisió de Barcelona Nord i Catalunya Central de l'Institut de Medicina Legal
- Il·lustre Col·legi d'Advocats de Catalunya
- Il·lustre Col·legi d'Advocats de Vic
- Il·lustre Col·legi d'Advocats de Manresa
- Col·legi de Periodistes de Catalunya
- Assemblea Territorial de Dones de la Catalunya Central

Comissió Tècnica

La Comissió Tècnica (CT) és l'autèntic òrgan gestor del Circuit. Les persones que formen part de la CT han de vetllar perquè el Circuit funcioni correctament i perquè millori dia a dia.

Composició de la Comissió Tècnica¹

La CT ha de comptar amb persones que representin diversos sectors i institucions de les comarques de la Catalunya Central:

- Representant de l'Institut Català de les Dones.
- Representant del Centre d'Intervenció Especialitzada.
- Representant dels Centres Educatius de la Catalunya Central.
- Representant dels Centres de Salut de la Catalunya Central.
- Representant del Departament de Treball que formi part de la Taula Laboral per a la inserció de dones en situació de violència masclista.
- Representant del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació.
- Representant del cos de Mossos d'Esquadra a la Catalunya Central.
- Representant dels cossos de Policia Local de la Catalunya Central.
- Representant dels Partits Judicials de la Catalunya Central.
- Representant de Fiscalia a la Catalunya Central.
- Representant dels Col·legis d'Advocats de la Catalunya Central.
- Representants de les poblacions majors de 20.000 habitants:
 - Igualada.
 - Manlleu.
 - Manresa.
 - Vic.
- Representants dels Consells Comarcals de la Catalunya Central:
 - Anoia.
 - Bages.
 - Berguedà.
 - Osona.
 - Solsonès.

¹ A la CT hi haurà d'assistir, pel cap baix, una persona de cada EC, les quals poden coincidir en algun dels càrrecs que componen la CT, o bé afegir-se als descrits en el present llistat.

Equips Tècnics Referents

Cada comarca haurà de comptar amb un Equip Comarcal (EC) que ha d'estar en contacte directe amb tots els recursos de la comarca així com amb la Comissió Tècnica. Són l'equip de persones que estaran en contacte directe amb tots els recursos de la comarca i vetllaran perquè el Circuit funcioni. Aquest equip és el qui podrà, per un costat, detectar disfuncions i demandes per a elevar-les a la CT i, per un altre, traslladar al territori les seves estratègies.

Composició dels Equips Comarcals²

Els EC hauran de comptar amb persones que representin diversos sectors específics:

- Representant del Consell Comarcal.
- Representant dels Centres Educatius de la comarca.
- Representant dels Centres de Salut de la comarca.
- Representant del/s centre/s hospitalari/s que doni/n servei a la comarca.
- Representant de la Taula Laboral per a la inserció de dones en situació de violència masclista.
- Representants dels cossos de seguretat de la comarca.
- Representant dels Partits Judicials de la comarca.
- Representant de Fiscalia a la comarca.
- Altres figures que cada EC consideri rellevants en l'equip.

² Pel cap baix, una de les persones que integren l'EC de cada comarca també ha de formar part de la CT, ja sigui assumint un dels càrrecs definits per a la mateixa o bé com a persona de referència comarcal.